

Lumbaalipunktio

Tutkimuksen tarkoitus

Lannepistossa otetaan selkäydinnesteestä näyte. Selkäydinnesteen tutkimusta käytetään neurologisten sairauksien selvittämiseksi.

Tutkimukseen valmistautuminen

Tutkimusta varten ei tarvita esivalmisteluja. Saa syödä ja juoda normaalisti. Mikäli sinulla on käytössä Marevan tai joku muu veren hyytymiseen vaikuttava lääke ota yhteys tutkimuksen varanneeseen yksikköön ennen toimenpidettä.

Tutkimuksen kulku

Näyte otetaan tavallisesti potilaan maata kyljellään selkä köyryssä ja polvet koukistettuina mahdollisimman lähelle vatsaa. Polvien väliin voidaan laittaa tyyny mahdollisimman hyvän asennon aikaansaamiseksi. Näyte voidaan ottaa myös istuvassa asennossa.

Hoitaja puhdistaa pistoskohdan, minkä jälkeen lääkäri pistää ohuen neulan lannenikamien välistä selkäydinnestetilään.

Pistos ei voi vahingoittaa selkäydintä, koska se päättyy pistoskohtaa ylempänä. Neula voi sisään viettäessä koskettaa nestetilassa kulkevia hermoja ja aiheuttaa alaraajan tuntemuksia, jotka ovat vaarattomia. Tällöin neulan asentoa muutetaan. Näytteen otto kestää yleensä muutaman minuutin. Elimistö tuottaa uutta selkäydinnestettä jatkuvasti, joten poistettu muutaman millilitran määrä korvautuu nopeasti. Heti näytteenoton jälkeen voitte nousta vuoteesta, liikkua ja toimia normaalisti. Usein näytteenottoon liittyy samana päivänä otettava verinäyte, joten varatkaa aikaa myös laboratoriossa verinäytteellä käyntiin.

Tutkimuksen jälkeen

Tutkimuspäivänä on hyvä välttää raskasta fyysistä rasitusta, raskaiden taakkojen nostelua tai kumartelua. Pistoskohdassa voi tuntua aritusta pari päivää. Pistoskohta on hyvä pitää kuivana seuraavaan päivään.

Mahdolliset sivuvaikutukset

Noin 30 %:lle potilaista tulee pistoksen jälkeistä päänsärkyä, joka tuntuu tyypillisesti vain istuessa tai seistessä, mutta loppuu makuulla ollessa. Joskus päänsärkyyn liittyy myös

huonovointisuutta. Hoitona on vuodelepo mahdollisimman vaakatasossa ja mieluiten ilman korkeaa tyynyä. Kofeiini lievittää särkyä. Pistoksen jälkeinen päänsärky on vaaratonta.

Jälkipäänsärkyä ei voida ehkäistä ennalta lääkkeillä, eivätkä särkylääkkeet yleensä auta siihen. Särky loppuu itsestään muutaman päivän kuluessa.

Jos päänsärky on voimakasta ja pitkittyy yli neljä vuorokautta, harkitaan ns. veripaikkaa. Leikkaussalissa tehtävässä toimenpiteessä potilaan omaa laskimoverta otetaan normaalin verinäytteen tapaan kyynärtaipeesta ja veri ruiskutetaan pistoskohtaan. Toimenpide tehoaa yleensä hyvin ja nopeasti.

Mikäli voinnissa tulee muutoksia tai jos esiintyy lämpöilyä, on syytä ottaa yhteys siihen yksikköön, jossa tutkimus on tehty. Virka-ajan ulkopuolella yhteyden voi ottaa päivystävään neurologiin Tyks:n keskuksen kautta.

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri • www.vsshp.fi • Vaihe 02 313 0000

Tämä ohje on tarkoitettu hoitosuhteessa oleville potilaillemme.